

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Lidová demokracie, Brno

27. V. 1967

Komedie o umučení v Ostravě

Když na podzim r. 1965 uvedla činohra Státního divadla v Brně v režii E. Sokolovského čs. premiéru hry s barokně košatým názvem Komedie o umučení a slavném vzkříšení Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista, řušil patrně málokdo, že po menších nedorozuměních vyvolá tato hra vlnu zájmu o divadelní epochy, kterou naposledy evokovaly na scéně lidové suity E. F. Buriana. Profesor Jan Kopecský vytvořil na základě několika dochovaných lidových textů z podkrkonošského okruhu semilského z konce 13. století (Lastibófské a Boskovské Umučení aj.) co možná nejautentičtější kompozici, chtějící na jevišti „obrazovkou mluvit i akci vyjádřit — bez hranic — všecko, co existuje ve světě a co člověk je s to si představit“. Biblický příběh, do něhož lidstvo jako by zaklelo odvěkou naději na vlastní nesmrtnost, nabývá v dnešní době — vedle specifických hodnot divadelně estetických — funkce humanistického poselství, předávaného generacemi s vědomím kontinuity všeho lidského snažení, tak potřebným v moderním světě skepse a relativizace hodnot. Po Brně nastudovalo Komedii pražské Realistické divadlo, Krajské divadlo pracujících v Mostě a nyní také Divadlo Petra Bezruče v Ostravě.

Bezručovské představení už neprovázely diskuse o dramaturgické vhodnosti zvoleného titulu, takže je možno soustředit pozornost na jeho jevištní realizaci. Režisér Pavel Špírk zvážil možnosti souboru a rozhodl se pro ústrojně zdsahy do Kopecského kompozice přeskupením několika scén a především škrty (prologový spor Pokory a Pejchy, citelně zredukovaná 3. část a vypuštěný epilog, v němž římský císař ustavuje křesťanství za státní náboženství), aniž je to volně epicky zřetěženému textu na újmu. Podobně — ostatně v souladu se skromnými podmínkami někdejších inscenací — omezuje Špírk počet apoštolů a zpívajících Deer Sionských a vypouští některé epizodní postavy. Ve srovnání se světečně monumentální inscenací brněnskou je ostravská „theatrum mundi“ prostší, lidovější, „naturnější“,

v kostýmech střízlivé. Představení zaujme elementárními, avšak scénicky sugestivními dějovými akcemi — od úvodního nástupu všech účinkujících jako na orloji přes lámání chleba u poslední večeře k náznakovému bičování. Teprve toto herecké jednání spolu s pronášeným slovem a zpěvem (hudba na motivy českých pastorel zkomponoval Petr Mandel) promění za součinnosti divákovy fantazie barevně a ornamentálně oživené patrové lešení s oponkami (výprava Otakara Schindlera) v libovolný prostor a čas.

Protože Špírkovi jde o aktuálnost a pozemskost vědného lidského zápasu dobra a zla, vede herce k tomu, aby své postavy hráli s vážností, bez odstu- pu karikatury a ironie. Ostravská Persona Ježíše, pro níž má divadlo ideálního představitele v subtilním dramaturgovi Karlu Vašíčkovi, není držena v permanentním, heroicky nadzemským vyřízení; sledujeme naopak osud člověka — „mlé natúry“, který má svou vnitřní pravdu, ale také momenty urputného člověčího podráždění. Obdobné postavy Židů a Pilát představují Ježíšovi dramatického partnera a nejsou aporně diskvalifikovanými figurkami. K výkonům představitelů hlaňich roli není vážnějších výhrad — at už jde o upřímně chlapeckého Opovědníka Mrkvíčkovu, potouchlého drápátého Čerta Démona Milana Sovy s pomocníkem Antipolem Jana Oda, o devotního Postleřova Jádře, Smrt Radovany Havelkové, mladičkou Matku Marti Slávky Špánkové nebo o veteránského Hejkmána Adolfa Minského. S příběhujícími reprízami zmizí jistě i premiérová nervozita a představení se usadí.

Divák si z bezručovské inscenace Komedie odnáší radostný pocit, že se podařilo zainteresovat všechny tvůrce představení na kolektivní práci jevištní výsledkem je inscenace stylově jednotná, vyvážená a čistá, která je při své apelativnosti na publikum zcela práva ryzi divadelnosti i myšlenkovému a emocionálnímu náboji předlohy. Špírkův režijní epilog v DPB se podařil. Vít ZAVODSKÝ

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 544-778

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Lidová demokracie, Brno

24. V. 1967

ze dne

Výstřížková služba
Pražské informační služby
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Mladá fronta, Ostrava

19. V. 1967

Strana 5

„Pašije“ také v Ostravě

(vz): Po československé premiéře v mnohých Státního divadla v Brně a po uvedení v Realistickém divadle v Praze a v Krajském divadle pracujících v Mostě konala se v sobotu 19. března premiéra „Pašiji“ také v ostravském Divadle P. Bezručů. Jde o známý text z lidových podkrkonošských her českého baroka, který sestavil Jan Kopecký pod názvem Komédie o umučení a slavném

vzkříšení Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista. Komedií na scéně Otakara Schindlera a za hudební spolupráce Petra Mandela režíroval Pavel Špírk. Personu Ježíše hrál Karel Vašíček, Matku Marii Slávka Špánková, Čerta Démona Milan Sova, Smrt Radvana Havelková. Premiéra byla přijata velmi srdečně. Přítomný univ. prof. J. Kopecký označil v popremiérovém rozhovoru s uměleckými pracovníky divadla ostravskou inscenaci za stylově nejcistší z dosavadních československých představení.



PAŠIJOVĚ HRY pod plným titulem „Komédie o umučení a slavném vzkříšení pána a spasitele našeho Ježíše Krista“ v režii Pavla Špirka mají dnes večer premiéru v ostravském Divadle Petra Bezručů. Na snímku Karel Vašíček jako Kristus a Marie Víková jako Mari Magdaléna.

FOTO: MF — O. ZABRÁNSKÝ

Ostravské pašije

S využitím lidového divadla at již tematicky nebo v uměleckých postupech se setkáváme u nejednoho z evropských divadelníků. U nás tento příklon přinesl skvělé výsledky, například v hudebně dramatické tvorbě B. Martinů nebo v avantgardním divadle E. F. Buriana.

Komedie o umučení a slavném vzkříšení Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista v nastudování ostravského Divadla Petra Bezruče má svou originalitu v širším kontextu evropského divadelnictví především v tom, že jde o pozdně barokní lidové, tzv. pašijové hry z XVIII. stol. z nevelké podkrkonošské oblasti. J. Kopecký skloubil neobyčejně citlivě různé lidové hry s rukopisnými fragmenty z téhož kraje v jednoduše celek, v opravdu lidové divadlo, v němž se do podobenství legend promítá realita života. — Když dnes tyto příběhy inscenujeme, nejde nám o vlastní biblický příběh, ležící v prvním plánu, ale o napětí, které vzniká mezi dramatickou postavou a lidovým hercem, jenž skrze ztělesňovanou postavu vyjadřoval vlastní morální stanovisko a světový názor. Při tvorbě postav musí být proto ustavičně zachována diference dvou vrstev, dvou podob rolí: lidového herce a jím představované „persony“.

Nejsvízelnější se ukazuje právě otázka celkové stylizace představení do podoby lidového divadla. V Ostravě odpovídá snad nejdůsledněji této stylizaci Schindlerovo výtvarné řešení scény, vycházející z dispozic sousedského divadla na českém venkově. Na této prosté scéně nechává Špírkova režie naplno rozeznat pestrou paletu lidských citů, zpodobovaných prostými nelomenými barvami. Přes jednotný přístup k celku se však některé postavy nevyvedly podle záměru režie; lidovému divadlu, stylu a smyslu představení se nejvíce přiblížili herci tam, kde bylo možno uplatnit komiku a humor lidových postav. Typickému pojetí lidové figury odpovídá především výborný čert — démon M. Sovy. Na mnoha místech však potřebná polarita chyběla a výsledný dojem směřoval zcela jinam. — Tato nedůslednost se bohužel projevila i při koncipování titulní postavy. Jinak čistému výkonu J. Vašíčka vadí to, že přes silně naivisticky stylizovanou masku je cítit v jeho podání bezprostřední, byť nevtíravě vyjádřený prožitek role.

V Kopeckého adaptaci pašijových her s tematikou Kristova života nejde tedy o žádnou senzaci svého druhu, ani o zesměšňování křesťanské interpretace mýtu o zmrtvýchvstání, nebo o manifestaci víry; jde o lidovou legendu z dávných časů o boji dobra a zla, o výraz nezničitelné lidské víry v konečné vítězství spravedlnosti.

KAREL WOJNAR

NOVA SVOBODA, Ostrava, 6/9/1967

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Mladá fronta, Ostrava

19. V. 1967

● ~~Divadlo Petra Bezruče v Ostravě uvede dnes premiéru hry s neobvyklým názvem „Komédie o umučení a slavném vzkříšení Pána a spasitele našeho Ježíše Krista“. Je to lidová hra, kterou z dávných pašijových podkrkonošských her pro dnešní jeviště připravil Jan Kopecký. Na adaptaci této historické inscenace pracoval celý soubor DPB. Hlavní postavu Krista vytváří Karel Vašíček, jeho matku svatou Marii Slávka Špánková. Režii má Pavel Špírk.~~